

ihalelerde İdari işleme karşı başvuru yolları ve süresi gösterilmediği durumda dava açma süresi işlermi

DANIŞTAY

ONÜÇÜNCÜ DAİRE

E. 2015/50

K. 2018/357

T. 09.02.2018

İstemin Özeti : İdare Mahkemesi'nin 18.06.2014 tarih ve E:2014/618, K:2014/832 sayılı kararının; dava konusu işlemde itiraz merciinin sulh ceza mahkemesi olarak gösterildiği, bunun üzerine sulh ceza mahkemesine yapılan itiraz üzerine verilen görevsizlik kararına binaen mevcut davanın açıldığı, bu sebeple davada süre aşımından bahsedilemeyeceği ileri sürülerek bozulması istenilmektedir.

Savunmanın Özeti : Savunma verilmemiştir.

Danıştay Tetkik Hakimi Eray YILMAZ'ın Düşüncesi : Temyiz isteminin kabulü gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Karar veren Danıştay Onüçüncü Dairesi'nce, Tetkik Hakiminin açıklamaları dinlendikten ve dosyadaki belgeler incelendikten sonra işin gereği görüşüldü:

Dava, davacı tarafından, 4733 sayılı Kanununun 8. maddesi uyarınca davacıya ait işyerindeki 2808 eyma, 53 maria, 1 watson marka makarona el konulmasına dair 13.12.2013 tarihli

Emniyet Müdürlüğü .... Polis Merkezi Amirliği işleminin iptali istemiyle açılmış, İdare Mahkemesi'nce; dava konusu işlemin 19.02.2014 tarihinde davacıya tebliğ edildiği, davanın ise 21.04.2014 tarihinde açıldığı, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari yaptırımlara karşı dava açma süresinin işlemin tebliği tarihinden itibaren 15 gün olarak özel düzenlendiği anlaşıldığından, idari yaptırım olduğu tartışmasız olan el koyma işleminin sonraki tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde dava açılması gerekirken, 4733 sayılı Kanun'da öngörülen dava açma süresini geçirdikten sonra açılan davanın süre aşımı nedeniyle esasını inceleme olanağı bulunmadığı gerekçesiyle davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmiş, bu karar davacı tarafından temyiz edilmiştir.

2709 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın "Anayasanın bağlayıcılığı ve üstünlüğü" başlıklı 11. maddesinde, Anayasa hükümlerinin, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kuralları olduğu; "Hak arama hürriyeti" başlıklı 36. maddesinde, herkesin, meşru vasıta ve yollardan faydalanmak suretiyle yargı mercileri önünde davacı ve davalı olarak iddia ve savunma ile adil yargılanma hakkına sahip olduğu hükümlerine yer verilmiştir. Anayasa'nın "Temel hak ve hürriyetlerin korunması" başlıklı 40. maddesine, 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle eklenen ikinci fıkrada ise, "Devlet, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorundadır." düzenlemesi yer almıştır.

Bu ek fıkranın gerekçesinde, değişikliğin, bireylerin yargı ya da idari makamlar önünde sonuna kadar haklarını arayabilmelerine kolaylık ve imkan sağlanması amacıyla ve son derece dağınık mevzuat karşısında kanun yolu, mercii ve sürelerin belirtilmesinin hak arama, hak ve hürriyetlerin korunması açısından zorunluluk haline gelmesi nedeniyle yapıldığına değinilmiştir.

Anayasal düzenlemeler ve değinilen gerekçeden; Devletin,

kurumları vasıtasıyla tesis edilen her türlü işlemlerinde, bu işlemlere karşı başvurulacak yargı yeri veya idari makamlar ile başvuru süresinin gösterilmesinin bir anayasal zorunluluk haline getirildiği anlaşılmaktadır. Anayasa'nın bağlayıcılığı karşısında, bu zorunluluğa; yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare makamlarının ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının uymakla yükümlü oldukları sonucuna ulaşılmaktadır.

Anayasal düzenlemeler, kural olarak doğrudan uygulanacak hükümlerden olmayıp, kanunlarda gerekli düzenlemeler yapılarak yaşama geçirilirler. Ancak, öğretide ve Anayasa Mahkemesi'nin kimi kararlarında, yürürlüğe konulması gereken yasal düzenlemede yer verilmesi gereken konuların Anayasa metninde açıkça kurala bağlandığı durumlarda, bir özel yasa ya da yürürlükteki yasalarda uygun değişiklik yapılması gerekmeksizin Anayasa hükümlerinin doğrudan uygulanacağı kabul edilmektedir. Nitekim Anayasa Mahkemesi, Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının doğrudan uygulanması gerektiğini, 08.12.2004 tarih ve E:2004/84, K:2004/124 sayılı kararında; 5225 sayılı Kanun'da, başvurulacak kanun yolu ve süresinin özel olarak düzenlenmemiş olmasının, Anayasa'nın 40. maddesine aykırılık oluşturmadığını belirterek benimsemiş ve kararında; bireyler hakkında kurulan işlemlere karşı kanun yolları, başvurulacak merciler ile sürelerin belirtilmesi yönünden Devlete verilen görevin bir zorunluluk içerdiğine, bu zorunluluk nedeniyle her yasada özel bir düzenleme yapılması gerekmediğine değinerek, Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının, doğrudan uygulanır nitelik taşıdığını kabul etmiştir.

Devletin, işlemlerinde, bireylerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğunu düzenleyen Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasının, ayrı bir yasal düzenlemenin varlığını gerektirmeyen, doğrudan uygulanabilir nitelik taşımasından dolayı, yasama, yürütme ve yargı organlarının, idare

makamlarının ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarının işlemlerinde, bu işlemlere karşı başvurulacak idari mercileri ve kanun yolları ile sürelerini belirtmesi zorunludur.

Bu kapsamda, Anayasa'nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasıyla 40. maddesinin ikinci fıkrasının birbirleriyle olan ilişkisine değinmek gerekmektedir.

Anayasa'nın 125. maddesinin üçüncü fıkrasında, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı belirtilmiş; 03.10.2001 tarih ve 4709 sayılı Kanun'un 16. maddesiyle Anayasa'nın 40. maddesine eklenen ikinci fıkrada ise, Devletin, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğu ifade edilmiştir.

Anayasa'da yer alan düzenlemeler, normlar hiyerarşisinde aynı düzeyde yer aldığından bu kuralların birbirine üstünlüklerinden söz etmek mümkün olmamakla birlikte, Anayasal normlar değerlendirilirken normun kabul edildiği tarihe bakılarak yorum yapılabilmesi mümkündür. Bu kapsamda, her ne kadar Anayasa'nın 125. maddesinde, idari işlemlere karşı açılacak davalarda sürenin, yazılı bildirim tarihinden başlayacağı belirtilmişse de; 40. maddeye eklenen fıkrayla idari işlemlerde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerinin belirtmesi zorunluluğu getirildiğinden, kişilere bildirilen idari işlemlerde başvuru süresi ve başvuru yerinin de gösterilmesi gerekmektedir. Dava açma süresini başlatacak olan Anayasa'nın amir hükmü gereğince başvuru mercii ve süresini de gösteren yazılı bildirimdir. Bunun dışındaki yazılı bildirimler, Anayasa'nın 40. maddesinin amir hükmüne uygun olmadığından, dava açma süresi işlemeye başlamaz.

Bu itibarla, Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrası gereğince, başvuru süresi yanlış bildirilen işlemlerin ilgisine tebliği dava açma süresini başlatmayacağından, bu tür davalarda dava açma süresinin geçmesinden sonra açılan

davalar süre yönünden reddedilmeyip işin esasının incelenmesi gerekmektedir.

4733 sayılı Tütün ve Alkol Piyasası Düzenleme Kurumu Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Cezai Hükümler" başlıklı 8. maddesinin 5. fıkrasının (g) bendinde; Kurumdan satış belgesi almadan tütün mamulleri, etil alkol, metanol ve alkollü içkilerin toptan satışını yapanlara ellibin Yeni Türk Lirası; perakende satışını yapanlara ise beşbin Yeni Türk Lirası idari para cezası verileceği; 9. fıkrasında, beşinci fıkranın (f), (g), (h), (ı) ve (j) bentlerinde yazılı fiiller hakkında idari yaptırım uygulamaya ve bu fiillerin konusunu oluşturan her türlü eşyanın mülkiyetinin kamuya geçirilmesi kararını vermeye mahalli mülki amirlerinin, diğer bentlerde yazılı fiiller hakkında idari para cezası vermeye Kurumun yetkili olduğu; aynı maddenin 10. fıkrasında ise, bu Kanun hükümlerine göre verilen idari yaptırım kararlarına karşı 6/1/1982 tarihli ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu hükümlerine göre kanun yoluna başvurulabileceği, ancak, idare mahkemesinde dava, işlemin tebliği tarihinden itibaren onbeş gün içinde açılacağı hükmü yer almaktadır.

Dosyanın incelenmesinden, ... ili, Merkez ilçesi, ... mahallesi, ... caddesi üzerinde bulunan davacıya ait işyerinde kıyılmış tütün, sarılmış sigara ve makaron bulundurduğunun 14.11.2013 günlü tutanak ile tespiti neticesinde 4733 sayılı Kanunun 8. maddesine aykırı olarak kurumdan uygunluk belgesi almadan makaron ürettiği, sattığı veya satışa arz ettiğinden bahisle davacıya ait işyerindeki 2808 eyma, 53 maria, 1 watson marka makarona 13.12.2013 tarihli işlem ile el konulduğu ve söz konusu işlemde idari yaptırım kararına karşı 15 gün içinde Sulh Ceza Mahkemesine başvuru yapılabileceğinin belirtilmesi üzerine 21.04.2014 tarihinde bakılan davanın açıldığı anlaşılmaktadır.

Bu durumda, 4733 sayılı Kanun uyarınca verilen idari yaptırımlara karşı dava açma süresinin işlemin tebliği tarihinden itibaren 15 gün içerisinde idare mahkemesinde

açılacağıının özel olarak düzenlendiği ve idari yaptırıma ilişkin olan dava konusu işlemin tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içerisinde dava açılması gerektiği, bu kapsamda Devletin, işlemlerinde, ilgili kişilerin hangi kanun yolları ve mercilere başvuracağını ve sürelerini belirtmek zorunda olduğunu öngören Anayasa'nın 40. maddesinin ikinci fıkrasındaki düzenlemeye rağmen, davalı idare tarafından davacıya gönderilen 13.12.2013 tarihli davalı idare işleminde davacının 15 gün içerisinde Sulh Ceza Mahkemesine başvurulacağı belirtilerek, hangi kanun yolları ve mercilere başvurabileceğinin yanlış belirtildiği, idarenin doğru bilgilendirme yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve hak arama özgürlüğünün ihlal edilmiş olması karşısında 13.12.2013 tarihli işlemin davacıya tebliğ edildiği tarihte dava açma süresinin işlemeye başladığı kabul edilemeyeceğinden, süresinde açılan davada Mahkemece işin esasının incelenmesi gerekirken davanın süre aşımı nedeniyle reddine karar verilmesinde usul hükümlerine uygunluk bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle; temyiz isteminin kabulü ile 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 49. maddesi uyarınca İdare Mahkemesi'nin 18.06.2014 tarih ve E:2014/618, K:2014/832 sayılı kararının BOZULMASINA, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın anılan Mahkeme'ye gönderilmesine, bu kararın tebliğ tarihini izleyen 15 (on beş) gün içerisinde kararın düzeltilmesi yolu açık olmak üzere, 09.02.2018 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.